

Demokratik Eğitim Kurultayı 1998'in Değerlendirmesi*

1. Giriş: Araştırmanın tanımı ve boyutları.
2. Soru kağıtlarına verilen yanıtların değerlendirimi.
 - a. Birinci Bölüm: Kurultay katılımcılarının eğitimsel, sendikal ve toplumsal özellikleri.
 - b. İkinci Bölüm: Kurultay'ın değerlendirilmesi.
 - c. Üçüncü Bölüm: Eğitim Sen hangi çalışmaları ve etkinlikleri gerçekleştirmeli.
3. Değerlendirme Sonuçları ve Öneriler

1. GİRİŞ: ARAŞTIRMANIN TANIMI VE BOYUTLARI

Eğitim Sen, Eğitim Bilim ve Kültür Emekçileri Sendikası tarafından 2-6 Şubat 1998 günlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiş olan "Demokratik Eğitim kurultayı"na (DEK 1998) katılanlara uygulanan soru kağıtları (anketler) üç bölümde değerlendirilmiş, katılımcıların Kurultayla ve Sendikayla ilgili görüş ve önerileri alınmıştır.

Birinci bölümde katılımcıların geldikleri iller, üyesi oldukları sendika şubeleri, sendikada yönetici, denetici, üyelik durumu, görev yaptıkları kurullara göre dağılımları, öğrenim düzeyleri, kaç yıllık görevli ve kaç yıldır sendika üyesi oldukları, daha önce ve şimdi üyesi oldukları sendika, dernek ve benzeri kuruluşlar değerlendirilmiştir.

İkinci bölümde, daha önce DEK 1998 benzeri hangi kurultaylarla karşılaştırıldığında, Demokratik Eğitim Kurultayı'nın başarı düzeyini nasıl değerlendirdikleri bulunmuştur. Ayrıca başarılı buluyorlarsa başarının nedenleri, yetersiz buluyorlarsa, gerekçeleri açıklanmıştır. Yine bu bölümdeki sorularla Demokratik Eğitim Kurultayı'nın Eğitim Sen tarafından gerçekleştirilmesi konusunda görüşleri, Kurultay'da işlenen konuların seçimi için neler düşündükleri, konuları işleme biçimi ve yönetimi üzerine görüşleri alınmıştır. DEK 1998'in toplantı ve çalışma yerlerini nasıl değerlendirdikleri, uygulandığı 2-6 Şubat günlerinin Kurultay için uygun olup olmadığı, kaç yılda bir yinelenmesi gerektiği, bundan sonraki toplantıların nerede yapılmasının daha uygun olacağı, DEK'in ulusal mı, uluslararası mı yoksa başka bir nitelikle mi toplanması gerektiği, bir sonraki Demokratik Eğitim Kurultayı'nın daha başarılı ve etkili olabilmesi için nelerin yapılması gerektiği sorulmuş, alınan yanıtlar değerlendirilmiştir.

* Bu araştırma Eğitim Sen İzmir 3 Nolu Şube tarafından Kurultay süresince Doç. Dr. Ali Tamer Ürüm'ün yönetiminde uygulanmış ve değerlendirilmiştir.

Üçüncü bölümde ise Eğitim Sen'in başarılı bir sendika olabilmek için hangi çalışmaları ve etkinlikleri gerçekleştirmesi gerektiği, kamu sendikacılığının en önemli güncel sorunları ve bu sorunlara çözüm önerileri toplamıştır.

1. BÖLÜM: Kurultay katılımcıların eğitimsel sendika, toplumsal özellikleri

Soruları yanıtlayan katılımcıların geldikleri iller ve sayıları:

Adana (1), Adıyaman (1), Ağrı (1), Afyon (1), Ankara (33), Balıkesir (2), Bartın (1), Bingöl (1), Bolu (1), Bursa (3), Çankırı (1), Çorum (1), Diyarbakır (3), Denizli (1), Eskişehir (2), Gaziantep (1), Hatay (1), İstanbul (16), İzmir (6), Karabük (1), Karaman (1), Kırklareli (1), Kırşehir (1), Kocaeli (1), Konya (1), Kütahya (1), Manisa (2), Malatya (1), Mersin (1), Nevşehir (1), Niğde (1), Ordu (1), Osmaniye (1), Rize (1), Sakarya (2), Samsun (2), Sivas (2), Tokat (1), Tekirdağ (1), Trabzon (2), Uşak (2), Yozgat (3), Zonguldak (1) Belirsiz (3), toplam 43 kent, sorulara (anketlere) katılım, illere göre %54 Kurultayın Ankara'da olması nedeniyle Ankara'dan daha yüksek oranda katılım bulunuyor.

DEK katılımcılarının %84'ü sendika üyesi. Bunlardan %28 sendika yöneticisi ve %8'i ise sendika deneticisi durumunda.

Görev yerlerine göre dağılım şöyle:

Anaokul ögr.	%1	Yüksek ögr.	%7
İlköğretim ögr.	%42	Dershane ögr.	%6
Düz orta ögr. ögr.	%23	Diğer kuruluşlar	%9
Mesleki-tekniik ögr.	%12		

Öğrenim durumlarına göre dağılım:

2-3 yıllık eğitim enstitüsü	%15
4 yıllık yükseköğrenim	%72
Yüksek lisans	%7
Doktora ve üstü	%5

Çalıştıkları kurumlar, görevleri

Anaokul öğretmeni	%1
İlköğretim öğretmeni	%42
Düz lise öğretmeni	%23
Mesleki teknik öğretmeni	%12
Yükseköğretim elemanı	%7
Bakanlık görevlisi	%1
Dershane öğretmeni	%6

Görev yapıkları yıllara göre durumları

0-5 yıl	%13
6-10 yıl	%22
11-15 yıl	%11
16-20 yıl	%21
20 yıldan çok	%26
Emekli	%1

Kaç yıldır sendikali oldukları

1 yıl	%5
2 yıl	%3
3 yıl	%3
4 yıl	%5
5 yıl	%9
6 yıl	%10
7 yıl	%7
8 yıl	%44
8 yıldan çok	%5
Yanıtız	%9

Daha önce ve şimdi üyesi oldukları sendika, dernek ve benzeri kuruluşlar

TÖS	%3
TÖB-DER	%32
EĞİT-DER	%15
EĞİT-SEN	%8
EĞİTİM-İŞ	%3
İHD	%16
HALKEVİ	%7
ADD	%12
ÖTEKİ	%4

Daha önce katıldıkları kurultay ve benzeri etkinlikler

TÖB-DER DEK 1978 Kurultayı	%15
Eğitim Sen Genel Kurulu	
Eğitim Semineri	%24
İnsan Hakları/Demokrasi Kurultayı	%12
Halkevleri Genel Kurulu	%3
Öteki	%46

Demokratik Eğitim Programı 1998'i Başarılı Bulanlar Başarı Nedenlerini Şöyle Açıklıyor:

1. Uzun yıllardan sonra övgüye değer bir etkinlik,
2. Katılım ve öneriler iyi,
3. Konuların belirlenmesi başarılı,
4. Karda kışta delegelerin ısrarla Ankara'ya gelmeleri olumlu,
5. DEK 1998 Genel Kurul Kararını yaşama geçirdi.
Konuların seçimini ve işleyiş biçimini yetersiz bulanlar ise aşağıdaki gerekçeleri göstermektedir:

1. Konuların ve raporların (yazanakların) tartışılması ve önerilerin değerlendirilmesi için süre yeterli değildi.
2. Komisyon raporlarının (kurul yazanaklarının) eleştirileri de Kurultay kitabında yer almalıydı.
3. Ön raporlar çok önceden katılımcılara gönderilmeliydi.
4. Tüm raporlar üzerinde katılımcıların görüşleri alınarak sonuca gidilmeliydi.
5. Değişik kurum ve kuruluşların katkıları alınmalıydı.
6. Öğrencilerin görüşleri kesinlikle ve yeterince yansıtılmıyordu.
7. Konular, eğitimle ilgili kurum ve kuruluşların tabanlarında tartışılarak oralarda elde edilen görüş ve düşünceler Kurultay'a yansıtılmıyordu.
8. Daha az konu başlığı, daha derinlemesine tartışma olmalıydı.
9. Çalışma yöntemleri önceden belirlenmeli ve somutlaştırılmalı, düzenli (disiplinli) olmalıydı.
10. Bu tür etkinliklere katılanlardan en az bir bildiri (tebliğ) hazırlamış olma koşulu aranmalı.
11. Kurultay, öğrenci-veli-bilimci (akademisyen)-öğretmen ve diğer kitle örgütlerini kapsamalı.
12. Raporlar (yazanaklar) önce tüm illerde tartışılmalı, sonra Ankara'da birleştirilmeliydi.
13. Genel Merkezin çabalarına karşın şubeler gereken ilgiyi gösteremedi.
14. Kurultay konuları başta üyeler ve genel kitesince içselleşmeli, tabana yayılmalıydı.
15. İletişim ve organizasyon daha iyi olmalı.
16. Konuların ve komisyon üyelerinin sık sık değişmesi olumsuzdu.
17. Yazılı ve görsel medyanın ilgisi çekilemedi.
18. Diğer sendikaların temsilcileri de katılmalıydı.
19. Demokratik Eğitim Kurultayı'nda yöntem başarılı, ancak sınırlı sayıda kişinin sınırlı sürede tartışmalara katılması yetersizdi.
20. Eşgüdüm (koordinasyon) yetersiz.
21. Toplumun diğer demokratik kesimlerinin istemleri eksik.
22. Konular önceliklerine göre sıralanmalı ve süreleri yeterli tutulmalıydı.
23. Günün koşullarına daha yakın önerilerin olması gerekirdi.

24. Konular ve içerikleri daha derinlikli ve Eğitim Sen'i temsil eder nitelikte olmalı.
25. Konu başlıkları çok daha önce duyurulmalı ve her konu bir gün boyunca tartışılarak işlenmeliydi.
26. Kurultay tümüyle devlet politikası doğrultusunda eğitimin yapılmasına göre hazırlanmış.
27. Konular daha geniş kapsamlı olarak işlenmeli. Somut çalışmalar belirlenmeli.
28. Komisyonlarda (kurullarda) konunun uzmanları akademisyenler (bilimciler) yeterli sayıda yer almalı.
29. DEK konuları uygulanabilirlik anlayışıyla değerlendirilmeli.
30. DEK toplantıları ayrı ayrı konularda yapılarak raporları uluslararası düzeyde işlenmeli.
31. Ekonomik davranarak kaynaklar verimli kullanılmalı.
32. Merkez Çalışma Raporları yerel komisyon üyelerinin önüne bir şablon gibi konmamalı.
33. Bilimsel bütünlük içinde olmalı.
34. Değerlendirmeler açık-oturum biçiminde yapılmalı.
35. Delegeler Kurultay'a önceden hazırlıklı gelmeli.
36. Kurultay'ın işleyiş biçimi tüm ayrıntılarıyla delegelere bildirilmeli.
37. Her komisyona bilgisayar ve fotokopi kullanım olanağı verilmeli.
38. Raporlar bilimsel verilere dayandırılmalı.
39. Komisyon üyesi bazı delegeler Kurultay toplantılarını izleyemediler.
40. İşlenen her konuda önceden bilimsel araştırmalar yapılmalı.
41. İlgili konularda proje çalışmaları organize edilmeli.
42. Her konu alanında ilgili bilimciler (akademisyenler) uzmanlar, uygulayıcılar katılmalı.
43. Komisyon konuları hazırlandıktan sonra, özünü verecek nitelikte bir anket düzenleyip, diğer delegelerin görüşlerini alarak ortak bir rapor çıkarılabilir.
44. Konular üzerinde deneyimli eğitimciler katılmalıydı.
45. Komisyon toplantılarına eğitim seminerlerine katılanlar başkanlık etmeliydi.
46. Kurultay'ın çalışma ilkeleri ve düzeni daha açık ve iyi biçimde belirtilmeli.

Toplantı ortamlarını yetersiz bulanlar ise şu gerekçeleri gösteriyorlar:

Katılımı kısıtlayıcı dağınık toplantı alanları seçilmiş %9, Kentten uzakta çalışma ve konaklamanın aynı yapıda gerçekleşmesi daha uygun, Ulaşım sorunları vardı. Fiziki çalışma ortamları yetersizdi. Delegelerle izleyiciler ayrı oturmalı. Daha çok katılım için daha büyük salon gerekli. Komisyonların çalışma ortamları uygun değildi. Çağdaş eğitim bilim-teknoloji ortamı olmalı. Konaklama ve organizasyon kuruluşlarıyla iletişim yetersizdi. Katılımcılar hazırlıksız ve ilgisizdi. Çalışma salonlarıyla ilgili teknik sorunlar vardı. Salonda akşam tiyatro olması, süre açısından sıkıntı yarattı. Olanaklar uygundu, ancak maliyetleri de bilmek gerekir. Eğitim Sen'in ülke genelindeki beyin gücü potansiyeli kullanılmadı. Komisyonların verimli çalışabilmesi için olanaklar yetersizdi. Bilgisayar ve fotokopi olanakları önemli oranda kullanılmadı. Toplantı salonunda basın-

yayın, danışma, iletişim vb. masaları (standları) önceden hazırlanmalıydı. Hangi komisyonun hangi salonda çalışacağı önceden açıkça belirtilmeliydi ve gösterilmeliydi.

DEK süresince konaklama ve ağırlama olanaklarının değerlendirimi de şöyle:

Konaklama-ağırlama olanakları yeterli %79, olanakların 100 üzerinden ortalama değerlendirimi 89. yetersiz bulanlar konaklama ve ağırlama yerlerinin çok dağınık olduğunu (%2) KESK ve çeşitli kurumların olanaklarından yararlanılması gerektiğini %3, şubelerin ve delegelerin maddi olanaklarının gözetilmesi gerektiğini, yol ve öteki giderlerin Genel Merkezce karşılanması gerektiğini, konaklama ve yemek giderlerinin yüksek olduğunu, yatak sorunu olduğunu, sunulan olanakların sorunlu yansıtıldığını, ekonomik yükün çok fazla olduğunu, karayolları tesislerinin uygun olduğunu, konaklama ağırlama yerlerinde belirsizliklerin bulunduğunu belirtmiştir.

Bir sonraki Demokratik Eğitim Kurultayı'nın hangi ilde yapılmasının daha uygun olacağı konusundaki görüşler aşağıdaki gibi yoğunlaşıyor:

1. Ankara uygun, %75

2. Değişik illerde olmalı %25: Diyarbakır'da %5, İstanbul'da %3, İzmir'de %2, Trabzon'da %1, Antalya'da %1, Adana'da %1, Mersin'de %1. Bilim kurumlarının ve barınma olanaklarının iyi olduğu illerde, hareketsiz ve potansiyelsiz iller, Kurultay'ın nerede olduğu değil, sonuçları önemli.

DEK'in ulusal mı, uluslararası mı ya da başka bir nitelikle mi gerçekleşmesi gerektiği konusundaki soruya katılımcıların verdikleri yanıtlar:

1. DEK uluslararası nitelikte yapılmalı %64

2. Ulusal nitelikte olmalı %22

3. Hem ulusal hem de uluslararası niteliği birlikte olmalı, %11

4. Kooperatifler, Köy Enstitüleri, Kolhoz sistemleri de incelenerek kapsama alınmalı.

3. Değerlendirme Sonuçları ve Önerileri

Kurultaya katılanların görüş ve önerilerinin değerlendirilmesinden aşağıdaki genel sonuçlar çıkmaktadır:

Demokratik Eğitim Kurultayı DEK 1998, benzer kurultaylarla karşılaştırıldığında genelde başarılı bulunmuştur. Katılımcıların %61'i Kurultayı başarılı bulurken, yetersiz bulanlar %24 ile azınlıktadır. Başarılı bulanların 100 üzerinden verdikleri ortalama değer 86 ile yüksek düzeydedir. Kurultay konuların seçimi, işlenmesi, Kurultay çalışma ve konaklama olanakları, toplantı süresi ve yerinin uygunluğu ayrıca değerlendirilmiştir.

DEK konularının seçimini başarılı bulanlar da %63 ile çoğunluktadır. Yetersiz bulanlar %37'dir. Ortalama değerlendirmede konuların seçimi 100 üzerinden 81 düzeyinde başarılı bulunmuştur. Konuların seçimini yetersiz bulanlar, öncelikle ve sırasıyla şu konuların da yer almasını istiyorlar: Özürlülerin (engellilerin) Eğitimi, Özel Eğitim %9, Üniversite ve Yüksek-öğretim %4, Halkeğitimi ve Yaygın Eğitim %4, Güzel Sanatlar Eğitimi %3, Demokratik Eğitim, Öğretmenlerin Eğitimi, Öğretmen Liseleri,

Ders Kitapları, Eğitimde Özelleştirme, Mesleki Teknik Eğitim, Uzaktan Eğitim, Geleceğin Eğitimi, Anadilde Eğitim, Kent Enstitüleri, Demokratik Eğitim, Eğitim İletişimi, Eğitim Toplumbilimi, Eğitim Uygulayimbilimi (Teknolojisi).

Demokratik Eğitim Kurultayının konuları işleyiş biçimini ve yöntemini başarılı bulanlar %54, yetersiz bulanlar ise %46. Başarılı bulanların değerlendirmesi ise 100 üzerinden 75.

DEK'in yalnızca Eğitim Sen tarafından düzenlenmesini doğru bulanlar yarıya yakın, %51. Bunu yetersiz bulanlar Kurultaya aşağıdaki kuruluş ve örgütlerin de etken olarak katılmasını gerekli buluyorlar:

Öğrenci Dernekleri, Veli Dernekleri, Üniversiteler ve Örgütleri, işçi Sendikaları, Demokratik Kitle Örgütleri, Milli Eğitim Bakanlığı, İnsan Hakları Derneği, Uluslararası Eğitim Kuruluşları ve Sendikaları, Öğretim Elemanları Sendikası ÖES, KESK, Yerel Yönetimler, Köy Enstitüleri.

Vakfı ve öteki eğitim vakıfları, Sağlık Emekçileri Sendikası SES, Kültür Bakanlığı, Eğitim Der, TBMM Eğitim Komisyonu, YÖK, Doğal Yaşamı Koruma vb. Dernekleri.

DEK'in kaç yılda bir yinelenmesi gerektiği konusunda katılımcıların %23'ü, üç yılda bir, %20'si beş yılda bir, %17'si iki yılda bir, %17'si Eğitim Sen Genel Kurulu gerekli gördükçe, %19'u dört yılda bir, %10'u ise her yıl yinelenmesini gerekli görmüştür.

DEK'in 2-6 Şubat günlerinde gerçekleşmesini katılımcıların %63'ü olumlu uygun bulmuştur. %21'i ise yaz aylarında olmasını istemiştir.

Katılımcıların %66'sı DEK'in uygulandığı alan ve ortamları uygun bulmaktadır. 100 üzerinden değerlendirmeleri ise ortalama 83'tür.

DEK süresince konaklama ve ağırlama olanaklarını yeterli bulanlar %79 ile çoğunluk oluşturuyor. 100 üzerinden ortalama değerlendirme ise 89 ile çok yüksek.

Bir sonraki DEK'in yine Ankara'da yapılmasını uygun bulanlar %75 iken, başka illerde yapılmasını isteyenler %25. Bu iller sırasıyla Diyarbakır, İstanbul, İzmir, Trabzon, Antalya, Adana, Mersin.

Demokratik Eğitim Kurultayı'nın uluslararası nitelikte yapılması gerektiğini belirtenler %64 ile çoğunluğu oluşturuyor. Ulusal nitelikte olmasını uygun bulanlar %22, aynı anda hem ulusal hem de uluslararası niteliği bulunması gerektiğini savunanlar ise %11.

Bundan sonraki demokratik eğitim kurultaylarının düzenlenmesinde ve sendikal çalışmalarda yukarıdaki görüş ve önerilerden yararlanılması, eğitim ve sendika konularında araştırmaların yapılarak, örgütlenme ve etkinliklerin geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

